

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรีศรีสองแคว
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เอกนาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบการสอน
ทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา

The Study of Learning Achievement in the Folk Performance “Mangkala
Pheree Sri Songkwae” of Undergraduate Dance Majors Using Davies’
Practical Skills Teaching Model Integrated with the
Learning Contract System

เกสินี พอเนร¹, รจนา สุนทรานนท์^{2*}, คำนธ สุนทรานนท์³
Kasini Ponan¹, Rojana Suntharanont², Kamron Suntharanont³
Corresponding Author E-mail: rojana_s@rmutt.ac.th

Received: 2025-08-23; Revised: 2025-09-28; Accepted: 2025-10-17

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแสดงพื้นบ้านชุมมั่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญาก่อนและหลังเรียน และ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้านชุมมั่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1/2567 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เลือกเรียนกลุ่มนาฏศิลป์ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการสอน 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่แบบ t-test dependent ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ การแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรี ศรีสองแคว ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เอกนาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การแสดงพื้นบ้าน, ชุมมั่งคละเกรีศรีสองแคว, รูปแบบทักษะปฏิบัติของเดวิส, ผสมผสานระบบคู่สัญญา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานาฏศิลป์ศึกษา, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

¹ Student Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ศึกษา, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

² Advisor, Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ศึกษา, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

³ Co-advisor, Master of Education Program in Dance Education, Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare the learning achievement of the Mangkala Pheree Sri Songkwae folk performance before and after instruction using Davies' practical skills teaching model integrated with the learning contract system; and 2) to investigate the students' performance skills achievement in the Mangkala Pheree Sri Songkwae folk performance through the application of Davies' practical skills teaching model combined with the learning contract system. The sample group consisted of twelve first-year undergraduate students majoring in Music and Performing Arts Education, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, who enrolled in the dance group during the first semester of the 2024 academic year. The research instruments included 1) a teaching manual, 2) a learning achievement test, and 3) a performance skills assessment form. The data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent t-test statistics. The results revealed that:

1) the students' post-learning achievement in knowledge and understanding of the Mangkala Pheree Sri Songkwae folk performance was significantly higher than their pre-learning achievement; and 2) the students' overall performance skills achievement in the Mangkala Pheree Sri Songkwae folk performance, as taught through Davies' practical skills teaching model integrated with the learning contract system, was at a very high level.

Keywords: Learning Achievement, Folk Dance Performance, Mangkala Pheri Sri Songkhwa, Davies' Practical Skills Model, Learning Contract System

บทนำ

ดนตรีม้งคละเป็นวงดนตรีพื้นบ้านของภาคเหนือตอนล่าง พบในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุดรดิตถ์ โดยมีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมจากการโยกย้ายถิ่นฐานและการสมรสระหว่างชุมชน (อุทาน บุญเมือง. 2561) การรำม้งคละจะนำมาแสดงในรูปแบบของขบวน ด้วยท่าร่างกาย ๆ ซ้ำ ๆ กัน และมีการตั้งชื่อท่ารำเพื่อให้ ผู้รำจดจำได้ง่าย เช่น ท่าลิงอุ้มแตง ท่ากวางเหลียวหลัง เป็นต้น เป็นการแสดงพื้นบ้านที่เคยมีบทบาทต่อชุมชนภาคเหนือตอนล่างเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุดรดิตถ์ แต่ปัจจุบันการแสดงรำม้งคละ ลดน้อยลง ท่ารำก็เปลี่ยนไปจากเดิม เนื่องจากศิลปินพื้นบ้านส่วนใหญ่ได้ชราภาพไปหมดแล้ว การถ่ายทอดก็ไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ และยังขาดเวทีการสนับสนุนการรำม้งคละเริ่มสูญหายไป ถึงแม้จะมีผู้ศึกษาวิจัยไว้แต่ก็เพียงด้านดนตรีเท่านั้น ด้านท่ารำและกระบวนการรำม้งคละ ยังมีผู้ศึกษาวิจัยไว้น้อยมาก (นุชนาฏ ดีเจริญ. 2544) ต่อมาในปี 2564 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลกร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้สืบสานดนตรีม้งคละและสร้างชุดการแสดง “รำม้งคละเกร็ดศรีสองแคว” ซึ่งมีท่ารำทั้งหมด 15 ท่า สื่อถึงอัตลักษณ์ทั้ง 9 อำเภอของจังหวัดพิษณุโลก (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก. 2566)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีพันธกิจอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับหลักสูตรสาขานครศึกษา และนาฏศิลป์ศึกษา ซึ่งมุ่งสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่น การสอนรายวิชาทักษะนาฏศิลป์ 2 พบข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นฐานผู้เรียนที่ต่างกัน ส่งผลต่อการฝึกปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การสอนใหม่ที่เสริมสร้างทักษะและวินัย (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 2567)

แนวทางที่นำมาใช้คือ การสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ร่วมกับระบบคู่สัญญา โดยแนวคิดของเดวิสเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Learning by Doing) ผ่านขั้นตอนการสังเกต การเลียนแบบ การฝึกซ้ำและการประเมินผล ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะจากการลงมือทำจริง ขณะที่ระบบคู่สัญญาเป็นกระบวนการพัฒนาดนเองที่อาศัยการกำหนดเป้าหมายร่วมกับคู่สัญญา วางแผน ลงมือปฏิบัติ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ทิตินา แคมมณี. 2560) งานวิจัยพบว่าการบูรณาการสองแนวคิดนี้กับกิจกรรมพื้นบ้าน ทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะด้านวินัยของผู้เรียนสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ศุภวัฒน์ เจริญประยูร. 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรศรีสองแควของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือจากคณาจารย์ ให้เป็นคู่สัญญาในการสังเกต และบันทึกกิจกรรมการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทักษะนาฏศิลป์ 2 ใช้เวลา รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแสดงพื้นบ้านชุมมั่งคละเกรศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญาก่อนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักสูตรคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

หลักสูตรครุศาสตร์มีเป้าหมายผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตวิญญาณความเป็นครู พร้อมด้วยสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การวิจัย และการใช้เทคโนโลยี (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 2567) โดยเฉพาะสาขานาฏศิลป์ศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตครูดนตรีและนาฏศิลป์ โดยเน้นการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงศิลปวัฒนธรรมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น นำมาพัฒนาสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้สมัยใหม่

2. การแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรศรีสองแคว

การแสดงพื้นบ้านเป็นการสื่อสารทางวัฒนธรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตและความเชื่อของชุมชน (อินยพงศ์ สารรัตน์. 2562; Vatsuruk. 2006) โดย (นุชนาฏ ดีเจริญ. 2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการร่ำมั่งคละพบว่า การถ่ายทอดก็ไม่สมบูรณ์ ไม่เพียงพอ และยังขาดเวทีการสนับสนุนการร่ำมั่งคละเริ่มสูญหายไป ถึงแม้จะมีผู้ศึกษาวิจัยไว้แต่ก็เพียงด้านดนตรีเท่านั้น ด้านท่ารำและกระบวนการร่ำมั่งคละ ยังมีผู้ศึกษาวิจัยไว้น้อยมาก ในปัจจุบันมั่งคละเกรศรีสองแควถือเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลกที่ได้รับการฟื้นฟู และเผยแพร่โดยภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก. 2566) สำหรับมั่งคละของจังหวัดพิษณุโลกมีรูปแบบการแสดง 2 ลักษณะคือ ขบวนแห่และการแสดงเวที ใช้เพลง 6 เพลง และท่ารำ 15 ท่า

3. รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ทฤษฎีการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะจากง่ายไปสู่ซับซ้อน โดยฝึกทักษะย่อยก่อน แล้วจึงเชื่อมโยงเป็นทักษะสมบูรณ์ผ่าน 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1) การสาธิต 2) การปฏิบัติย่อย 3) การฝึกหัด 4) การใช้เทคนิค และ 5) การเชื่อมโยง (Davie. 1971) การสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอน มีความมั่นใจ และเกิดทักษะที่มีคุณภาพสูง ซึ่งมีความเหมาะสมกับการนำมาใช้เป็นทฤษฎีหลักในการฝึกปฏิบัติการแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรศรีสองแควของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เอกนาฏศิลป์อย่างยิ่ง

4. ระบบคู่สัญญา

ระบบคู่สัญญามุ่งเน้นการพัฒนาตนเองโดยใช้ “คู่สัญญา” เป็นผู้กำกับดูแลและเสริมแรงพฤติกรรมการเรียนรู้ (ทิตินา แคมมณี. 2560) เริ่มโดยการการหาคู่สัญญา เลือกบุคคลที่นับถือและไว้วางใจมาช่วยกำกับ ตั้งเป้าหมายและขอคำแนะนำ แสดงเจตจำนงและขอแนวทางจากคู่สัญญา วางแผนการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบทำสัญญากับคู่สัญญาตกลงเป้าหมายและแนวทางให้ชัดเจน ลงมือปฏิบัติและบันทึกผลปฏิบัติตามแผนและรายงานผลให้คู่สัญญา ประเมินผลการปฏิบัติเปรียบเทียบกับเป้าหมายและทบทวน ปรับปรุงแผนพัฒนาแนวทางใหม่เพื่อให้การปฏิบัติได้ผลดียิ่งขึ้น

5. การวัดผลสัมฤทธิ์

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรประเมินทั้งด้านพุทธิพิสัย (ความรู้และความเข้าใจ) เกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้าน ชุมมั่งคละเกรศรีสองแคว และทักษะพิสัย (การปฏิบัติ) เกี่ยวกับการแสดงพื้นบ้านชุมมั่งคละเกรศรีสองแคว (ทิตินา แคมมณี.

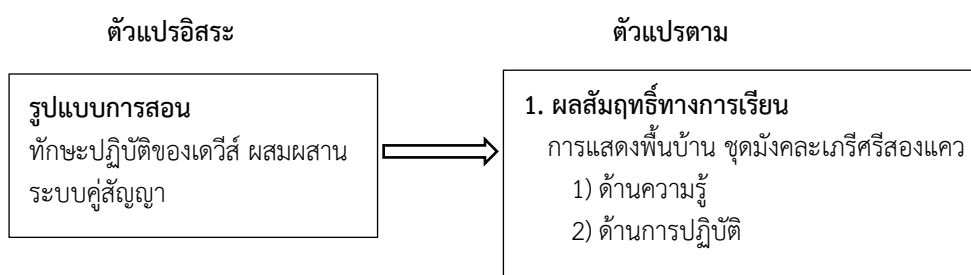
2558) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านคุณลักษณะของผู้เรียน เพื่อสะท้อนผลเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางของเดวิสที่เน้น “ลงมือทำอย่างมีโครงสร้าง” ควบคู่กับระบบคู่สัญญาที่ทำให้ผู้เรียนมีผู้กำกับดูแล สนับสนุน และรับรู้ความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้-ความเข้าใจพิจารณาจากแบบทดสอบตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมตั้งแต่ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า เนื้อหาเรื่องที่ผู้เรียนมีผู้กำกับดูแล ลักษณะทางดนตรี-นาฏศิลป์ โครงสร้างจังหวะ และความหมายเชิงวัฒนธรรมของ “มั่งคละเกรศรีสองแคว” ตลอดจนหลักการชักซ้อมและมารยาทการแสดง และการด้านทักษะปฏิบัติ วัดด้วยการประเมินภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ ที่สอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส โดยให้ความสำคัญทั้ง “กระบวนการ” และ “ผลงาน” เกณฑ์หลักประกอบด้วย ความถูกต้องของท่ารำและลำดับท่า ความแม่นยำของจังหวะและการยึดโยงกับดนตรี ความพร้อมเพรียงในกลุ่มความต่อเนื่องของการเคลื่อนไหว การควบคุมร่างกายและสายตา ตลอดจนความกล้าแสดงออกและการสื่อสารบนเวที การประเมินดำเนินในสถานการณ์จริงหรือจำลองซ้อมแสดง เพื่อสะท้อนสมรรถนะที่ใช้ได้จริง และมีการบันทึกผลทุกครั้งเพื่อส่งให้ “คู่สัญญา” ใช้กำกับ ตักเตือน เสริมแรง และช่วยปรับแผนซ้อมให้เหมาะกับรายบุคคล

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า (ปริญวัฒน์ ธนธันท์ธรรณ. 2568) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเพลงไหว้ครูชาตรี ด้วยรูปแบบการสอนของเดวิสร่วมกับเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาพยนธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การหาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะปฏิบัติเพลงไหว้ครูชาตรีมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.40/84.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ไว้ 75/75 และ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และ (ศศิพัชร สังข์พาลี. 2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานาฏศิลป์ละคร 3 ชุดฉายาเบญจกาย ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ปะลพบุรีที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานบทเรียนออนไลน์ Google Site ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ย = 16.79 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ย = 4.74

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดหลัก 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตรเป็นกรอบมาตรฐาน 2) เนื้อหาการแสดงพื้นบ้านเป็นสาระสำคัญ 3) ทฤษฎีเดวิสเป็นกรอบกระบวนการฝึก 4) ระบบคู่สัญญา เป็นกลไกเสริมแรง 5) การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นเกณฑ์ประเมิน และ 6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นฐานสนับสนุน ทั้งหมดนี้สะท้อนว่า ผู้วิจัยมิได้เพียงอ้างอิงทฤษฎี แต่ได้นำมาประยุกต์ใช้จริงกับทุกขั้นตอนของการวิจัย ทั้งการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะการแสดงพื้นบ้านมั่งคละเกรศรีสองแควอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1/2567 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1/2567 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เลือกเรียนกลุ่มนาฏศิลป์ จำนวน 12 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. คู่มือการสอน
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องมังคละนารู
3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวิธีการดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. คู่มือการจัดการเรียนรู้ พัฒนาตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสานระบบคู่สัญญา ของทีนา แชมมณี เริ่มจากศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พร้อมทบทวนทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วออกแบบหน่วยการเรียนรู้เรื่อง มังคละนารูสองแคว เป็นแผนกิจกรรม 4 แผน ได้แก่ (1) มังคละนารู (2) มังคละนารูเรียน (3) มังคละลีลา และ (4) ทศนามังคละนารูสองแควเนื้อหา แต่ละแผนครอบคลุมวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สำคัญ ขั้นกิจกรรม สื่อ เวลา และเกณฑ์ประเมินผล เสนอร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงหลักวิชา จากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยได้ค่าดัชนี 0.80 พร้อมข้อเสนอแนะ ปรับปรุงรอบสุดท้ายและนำไปทดลองใช้ (pilot) เพื่อความเป็นไปได้และความชัดเจนของขั้นกิจกรรมก่อนเก็บข้อมูลจริง

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดทำเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก 30 ข้อ ครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุด มังคละนารูสองแควนาฏศิลป์ ภาษาท่า และนาฏภาษา โดยวางตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Table of Specifications) ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และระดับพุทธิพิสัย ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (IOC) แล้วทดลองใช้เพื่อตรวจดัชนีความยาก-ง่าย โดยได้ค่าที่ 0.60 คัดเลือกข้อที่มีคุณภาพคงไว้ 20 ข้อ (รวม 20 คะแนน) พร้อมทบทวนถ้อยคำ ลอการคิดด้านภาษา และจัดทำเฉลยอธิบายเหตุผลเพื่อรองรับการวิเคราะห์ผลก่อน-หลังเรียน

3. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติ พัฒนา 2 ฉบับตามจุดเน้นของแผนการสอน โดยฉบับที่ 1 ใช้กับแผนที่ 2-3 (ช่วงที่ 1-2) ประเมินองค์ประกอบ “ปฏิบัติท่ารำ จังหวะ ความสัมพันธ์กลุ่ม ความพร้อมเพรียง” รวม 20 คะแนน ส่วนฉบับที่ 2 ใช้กับแผนที่ 4 เพิ่มตัวชี้วัด “การแปรแถว” รวม 40 คะแนน ทั้งสองฉบับกำหนดระดับคุณภาพ 4 ระดับ (ปรับปรุง-พอใช้-ดี-ดีมาก) พร้อมคำอธิบายพฤติกรรมเชิงพรรณนาในแต่ละระดับ เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการให้คะแนน ผ่านการพิจารณาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (IOC) และปรับถ้อยคำให้จำแนกคุณภาพผลงานได้ชัดเจน ก่อนใช้จริงมีการชี้แจงเกณฑ์แก่ผู้ประเมิน และตรวจสอบความสอดคล้องของการให้คะแนนระหว่างผู้ประเมิน (inter-rater) ในการลองใช้เบื้องต้น

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมมีขั้นตอนดังนี้

1. แจกแบบปฏิบัติการจัดการเรียนรู้
2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบ มังคละนารูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียน
3. ดำเนินการทดลองด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มังคละนารู
4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบมังคละนารู เพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียนว่าผลคะแนนดีขึ้นกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุง

5. ดำเนินการทดลองด้านทักษะปฏิบัติด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-3
 6. ดำเนินการทดลองด้านทักษะปฏิบัติด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อบันทึกทักษะปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่าง
 7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุป อภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์**
1. การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติค่าเฉลี่ย
 2. การหาค่าความยากง่ายด้วยสถิติร้อยละ
 3. การประเมินผลด้านทักษะปฏิบัติด้วยสถิติค่าเฉลี่ยและสถิติร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแสดงพื้นบ้าน ชุมมิ่งคละเกรีศรีสองแควของนักศึกษาสาขาวิชานครศึกษา และนาฏศิลป์ศึกษา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญาได้ผลการวิจัยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแสดงพื้นบ้านชุมมิ่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญาก่อนและหลังเรียนเมื่อทดสอบด้วยสถิติ t - test พบว่า ค่า $t = 12.31$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ การแสดงพื้นบ้านชุมมิ่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญาก่อนและหลังเรียน

คะแนน	n	$\bar{x}$	SD	D	t	P
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	12	9.92	2.47	9.00	12.31	<.001
คะแนนทดสอบหลังเรียน	12	18.92	1.08			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุมมิ่งคละเกรีศรีสองแควโดยใช้รูปแบบ การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา ผลปรากฏว่าผู้เรียนทั้งหมด 12 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ เรื่องมิ่งคละน่าเรียน ค่าเฉลี่ย = 18.00 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน มิ่งคละลีลา ค่าเฉลี่ย = 19.17 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และทศนามิ่งคละ ค่าเฉลี่ย = 34.00 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คะแนนรวมทั้งรวม 71.17 คะแนน จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน ผลปรากฏว่าผู้เรียนทั้ง 12 คน อยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติการแสดงพื้นบ้านชุมมิ่งคละเกรีศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา

จำนวนผู้เรียน	ผลคะแนนทักษะ มิ่งคละน่าเรียน 20 คะแนน	ผลคะแนนทักษะ มิ่งคละลีลา 20 คะแนน	ผลคะแนนทักษะ ทศนามิ่งคละ 40 คะแนน	รวม	ร้อยละ
12	216	230	408	854	88.96
ค่าเฉลี่ย	18.00	19.17	34.00	71.17	

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการแสดงพื้นบ้านชุดม้งละครเกรศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา ก่อนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้คู่มือการสอน ในการจัดการเรียนรู้ การแสดงพื้นบ้าน ชุดม้งละครเกรศรีสองแคว สามารถทำให้ความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนสูงขึ้น ส่งผลให้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญวัฒน์ ธนพันธ์ธรรม (2568) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะปฏิบัติเพลงไหว้ครูชาติ ด้วยรูปแบบการสอนของเดวิสร่วมกับเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การหาประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะปฏิบัติเพลงไหว้ครูชาติมีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.40/84.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ไว้ 75/75 และ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ หิรัญเชาว์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวิส หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ไทยตามแนวคิดของเดวิส หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุดม้งละครเกรศรีสองแควโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา ผลปรากฏว่าผู้เรียนทั้งหมด 12 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านทักษะปฏิบัติ อยู่ในระดับดีมากผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา มีขั้นตอนที่เน้นการปฏิบัติ กระบวนการสอนของทักษะปฏิบัติของเดวิส มีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ พบว่า ผู้สอนได้สาธิตท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควให้ผู้เรียนดูในภาพรวมก่อนที่ผู้เรียนจะลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้สอนได้ทำการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ในการสาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น ผู้สอนได้ปฏิบัติทักษะท่ารำให้ผู้เรียนดูในลักษณะที่เป็นธรรมชาติไม่ซ้ำไม่เร็วเกินไป และตลอดการสาธิต ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนให้สังเกตจุดสำคัญ ที่ผู้เรียนต้องมีความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต หลังจากผู้สอนได้สาธิตทักษะท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควให้ผู้เรียนดู ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจภาพรวม ของท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควได้เป็นอย่างดี ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย พบว่าเมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนจึงแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ แบ่งท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควออกเป็นส่วย่อย ๆ และสาธิตส่วย่อยแต่ละส่วให้ผู้เรียนสังเกต และปฏิบัติตามไปทีละส่วอย่างช้า ๆ ด้วยขั้นตอนการสอนในขั้นที่ 2 ของทักษะปฏิบัติของเดวิส ผู้เรียนจึงสามารถปฏิบัติทักษะย่อยได้ทุกส่ว ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย พบว่า ในขั้นนี้ผู้สอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยฝึกซ้อมกันเองภายในกลุ่มโดยไม่มีการสาธิตจากผู้สอนแต่เมื่อใดที่ผู้เรียนเกิดการติดขัดจุดใดผู้สอนจะคอยให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขจนกว่าผู้เรียนจะปฏิบัติได้ เมื่อปฏิบัติได้แล้วผู้สอนจึงจะเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยที่เพิ่มเติมจนกว่าปฏิบัติได้ ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งครบทุกส่วของท่ารำม้งละครเกรศรีสองแคว ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติ การแสดงพื้นบ้าน ชุดม้งละครเกรศรีสองแคว โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผลคะแนนของผู้เรียนจึงอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่ได้กำหนดไว้ ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว พบว่า เมื่อผู้เรียนปฏิบัติท่ารำม้งละครในส่วนย่อย ๆ แต่ละส่วผู้สอนจึงแนะนำเทคนิควิธีการในการจดจำท่ารำ และลีลาท่าทางในการแสดงซึ่งจะสามารถส่งผลให้ผู้เรียนทั้ง 12 คน ปฏิบัติท่ารำที่มีลีลาท่าทางกิริยาางามและถูกต้อง และขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ให้เป็นทักษะที่สมบูรณ์ พบว่า เมื่อผู้เรียนสามารถที่จะปฏิบัติท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควในแต่ละส่วได้แล้ว ผู้สอนจึงให้ผู้เรียนนำทักษะย่อย ๆ มาเชื่อมโยงต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบทั้ง 15 ท่า และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติท่ารำทั้งหมดหลาย ๆ ครั้ง จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะท่ารำม้งละครเกรศรีสองแควที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิพัชร สังข์พาลี (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานาฏศิลป์ละคร 3 ชุดอุยฉายเบญกาย ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปชลบุรีที่เรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานบทเรียนออนไลน์ Google Site งานวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ย =

16.79 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะปฏิบัติของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ย = 4.74 และมีความสอดคล้องกับ วรยุทธ มะปะทั่ง (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของเดวิส เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยได้ พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (87.08/82.58) ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (80/80) 2) ดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.7191 และ 3) นักเรียนมีทักษะปฏิบัติหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในร้อยละ 84.04

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสาน ระบบ คู่สัญญา ในการแสดงพื้นบ้าน ชุดมิ่งคณะเกรียงไกรสองแควก่อนทำการสอนให้เข้าใจอย่างชัดเจนก่อนนำไปใช้

1.2 ผู้สอนที่จะนำคู่มือการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานระบบคู่สัญญา นี้ไปใช้ สามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สามารถนำแนวทางการวิจัยครั้งนี้ ไปปรับใช้กับการวิจัยการแสดงพื้นบ้านหรือการแสดงอื่น ๆ ได้

2.2 ควรนำแนวการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยในครั้งต่อไป เช่น ควรเพิ่มเติมกิจกรรมที่ หลากหลาย เพื่อช่วยให้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2567). **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (4 ปี)**.

พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ชนันธร หิรัญเชาว์ (2562). **การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้น**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ทิตนา แคมมณี. (2558). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 19).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2560). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉันทพงศ์ สารรัตน์. (2562). **แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาการแสดงรำตรัดแบบดั้งเดิมของจังหวัดศรีสะเกษ วารสารศิลปศาสตร์ อุบลราชธานี**. 15(2): 339-361.

นุชนาฏ ดีเจริญ. (2544). **รำมั่งคณะในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์**. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปริญวัฒน์ ธนธนนท์ธรรณ. (2568). **การพัฒนาทักษะปฏิบัติเพลงไหว้ครูชาตรี ด้วยรูปแบบการสอนของเดวิส ร่วมกับเทคนิค STAD สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรีปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์**. วารสารพัฒนศิลป์. 9(1): 67-85.

วรยุทธ มะปะทั่ง (2563). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของเดวิส เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศุภวัฒน์ เจริญประยูร. (2563). **การจัดการเรียนรู้โดยทักษะปฏิบัติแบบซิมพ์ซัน ผสมผสานแนวคิดระบบคู่สัญญา ด้วย กิจกรรมเพลงรำวงพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติ และควมมีวินัยของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2**. กรุงเทพฯ: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (นาฏศิลป์ศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ศศิพัชร สัจจพาลี, และรจนา สุนทรานนท์. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชานาฏศิลป์ละคร 3 ชุดฉาย
เบญจกาย ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีที่เรียน โดยใช้รูปแบบการสอน
ทักษะปฏิบัติของเดวิส ผสมผสานบทเรียนออนไลน์ Google Site. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 14(2): 409-420.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก. (2566). คู่มือดนตรีและทำรำมั่งคละ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อุทาน บุญเมือง. (2561). การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เรื่องวงดนตรีมั่งคละของสำนักศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (วัฒนธรรมศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Davies, I. K. (1971). **The management of learning**. London: Mc Graw Hill.
- Vatsuruk, S. (2006, January-June). In order to follow the tradition and cultural, we have to study Thai folk
dance and music. **Information for Sukhothai Thammathirat Open University Journal**. 19(1): 5.